

“Ochrona cmentarzy żydowskich w Europie: kontynuacja procesu mapowania, zaangażowanie odbiorców i podnoszenie świadomości.”

Projekt we współpracy

Co-funded by the
European Union

**Zaproszenie do udziału w tworzeniu scenariuszy lekcji
“Lokalne cmentarze żydowskie”**

Zapraszamy nauczycieli i wykładowców uniwersyteckich z Chorwacji, Węgier, Słowacji, Ukrainy, Polski, Litwy i Gruzji do udziału w tworzeniu scenariuszy lekcji „**Cmentarze żydowskie w edukacji**”.

W każdym kraju uczestniczącym w projekcie pierwszych dwudziestu nauczycieli, wykładowców i edukatorów otrzyma wynagrodzenie w wysokości **100 euro**.

Istotne kryteria:

- Scenariusz lekcji przygotuj zgodnie z instrukcjami, które znajdziesz
- Scenariusz lekcji musi dotyczyć cmentarza, który znajduje się w Twoim kraju.

Język:

Twój scenariusz może być przygotowany w językach: angielskim, chorwackim, litewskim, słowackim, polskim, ukraińskim, gruzińskim lub węgierskim.

Termin nadsyłania scenariuszy mija 12 kwietnia. Wyślij go do koordynatora ze swojego kraju.

Chorwacja

Tomislav Šimić at tomislav.simic@hugokon.org and Daniela Šterjova at sterjova@hotmail.com

Ukraina

Andrii Koshelnyk at koshelnyk1986@gmail.com

Litwa

Gintare Liorancaite at gintare.liorancaite@gmail.com, and Saulius Skucas: sauliuskucas@gmail.com

Polska

Ewa Arendarczyk at: ewa.arendarczyk@galiciajewishmuseum.org

Węgry

Sári Szilágyi at szilagyi@centropa.org

Gruzja

Teona Dalakishvili at teonadalak@gmail.com

Słowacja

Dr. Jana Odrobiňáková at jana.odrobinakova@muzeumsnp.sk

“Ochrona cmentarzy żydowskich w Europie: kontynuacja procesu mapowania, zaangażowanie odbiorców i podnoszenie świadomości.”

Projekt we współpracy

Co-funded by the
European Union

Wskazówki do tworzenia scenariuszy lekcji „Cmentarze żydowskie w edukacji”.

Skorzystaj z jednej z poniższych baz danych, aby znaleźć cmentarz żydowski najbliżej Twojej miejscowości. Podziel się z nami planem swojej lekcji.

International Jewish Cemetery Project

<http://iajgscemetery.org/eastern-europe>

<https://www.jewishgen.org/databases/Cemetery/tree/CemList.htm>

Jako dodatkowe źródło informacji polecamy stronę Jewish Heritage Europe, na której można znaleźć informacje oraz zasoby dotyczące lokalnego dziedzictwa żydowskiego.

<https://jewish-heritage-europe.eu/croatia/heritage-heritage-sites/>

By countries: (Cmentarze w poszczególnych krajach:)

Bazy danych na temat cmentarzy żydowskich, głównie litewskie, ukraińskie, słowackie (w tym mapy, rys historyczny, opisy oraz zdjęcia):

<https://www.esjf-surveys.org/surveys-esjf/>

Cmentarze w Polsce:

<https://sztetl.org.pl/pl/tradycja-i-kultura-zydowska/religia/cmentarze-zydowskie-w-polsce-najwazniejsze-informacje>

<http://www.cmentarze-zydowskie.pl/>

<https://cemeterijewish.org.pl/>

<http://cmentarium.sowa.website.pl/Cmentarze/CmZydowskie1.html>

Chcesz opowiedzieć o cmentarzu żydowskim ze swojej okolicy w kontekście osobistej historii? Przejrzyj 1 200 historii ocalałych z Holocaustu, pobierz darmowe zdjęcia z naszego archiwum około 20 000 fotografii rodzinnych lub użyj jednego z 50 krótkich filmów.

<https://www.centropa.org>

Znajdź mapy, rys historyczny, opisy i zdjęcia na stronie ESJF.

<https://www.esjf-surveys.org/surveys-esjf/>

Albo użyj przewodnika po cmentarzach żydowskich wydanej przez ESJF (zawiera wprowadzenie do tematyki żydowskich cmentarzy, symboliki oraz wyjaśnienia epitafiów na macewach, jak również praktyczne wskazówki).

https://issuu.com/esjf/docs/jewish_cemeteries_in_the_classroom_-_an_esjf_guide

Sugestie i wskazówki dotyczące scenariusza lekcji:

- Poproś uczniów o sprawdzenie historii waszego lokalnego cmentarza żydowskiego. Poszukaj biografii kogoś, kto został pochowany na lokalnym cmentarzu żydowskim.
- Poproś uczniów o przygotowanie kilku zdjęć cmentarza żydowskiego, których będą mogli użyć w prezentacji online / broszurze. Za pomocą podręcznika ESJF (spójrz na link powyżej) twoi uczniowie mogą spróbować rozszyfrować inskrypcje na nagrobkach, by zrozumieć ich znaczenie.
- Poszukaj ze swoimi uczniami historii społeczności żydowskiej w Twojej miejscowości i opowiedz jej historię przez pryzmat cmentarza żydowskiego.

Uwaga!: Obowiązkowe jest użycie poniższego formatu dla scenariusza.

-> Użyj tego schematu dla swojego scenariusza.

I Wstęp

- Tytuł Twojej lekcji
- Twoje dane, nazwa szkoły, nauczany przedmiot
- Krótkie streszczenie Twojej lekcji (1-2 zdania)
- Przedmiot (np. etyka, historia, język polski)
- Wiek uczniów i poziom nauczania
- Czas (np. dwie lekcje po 45 minut)
- Lesson tested ? (Yes or no) / Czy lekcja według tego scenariusza była już prowadzona? (Tak/ Nie)

II Informacje podstawowe

1. Problematyka i kontekst lekcji – Ja ta lekcja wpisuje się w szerszy kontekst tematów poruszanych na Twoich zajęciach? Do jakiego problemu chcesz się odnieść realizując tę lekcję?

2. Nadrzędna myśl – główne, trwałe przesłanie, które uczniowie powinni wynieść z lekcji. Za dziesięć lat, nawet jeśli zapomną już konkretne informacje, jaką ogólną koncepcję będą pamiętać?

3. Cele/zadania: Jakie są Twoje cele/zadania dla tej lekcji? Uwzględnij niektóre lub wszystkie elementy: wiedza, umiejętności, postawy.

4. Jakie źródła zostały wykorzystane? Wymień wszystkie materiały, które zostały użyte, w tym źródła podstawowe, linki do zasobów internetowych, konkretne filmy i wywiady. Dołącz listę wszystkich lektur, które są częścią tej lekcji lub projektu.

5. Czy są jakieś szczególne umiejętności lub uprzednia wiedza, których potrzebują Twoi uczniowie? Jeśli tak, proszę wymienić je.

6. Challenges and solutions: Were there any challenges in implementing the lesson? How did you solve it? (For example, *“Due to Covid-19 travel restrictions, our students were not allowed to visit the cemetery as a group, which is why I took photos and shared them with my class.”*)

6. Wyzwania i rozwiązania: Czy podczas realizacji lekcji pojawiły się jakieś problemy? Jak je rozwiązałeś/rozwiązałaś? (Na przykład: *„Ze względu na ograniczenia podróży związane z Covid-19 nasi uczniowie nie mogli odwiedzić cmentarza jako grupa, dlatego zrobiłem/zrobiłam zdjęcia i podzieliłem/podzieliłam się nimi w czasie lekcji.”*)

7. Realizacja: Opowiedz nam szczegółowo, w jaki sposób przeprowadziłeś/przeprowadziłaś lekcję (praca w grupach, ćwiczenia, itp.).

8. **Możliwość przeniesienia:** W jaki sposób Twoja lekcja (lub projekt) może zostać przeniesiona i dostosowana dla innego przedmiotu, innej szkoły, innej grupy wiekowej uczniów?

9. **Wpływ:** Jak opisałyś/opisałabyś wpływ Twojej lekcji na zachowanie lokalnego dziedzictwa żydowskiego?

10. **Trwałość:** W jaki sposób Twoja lekcja ma pomóc w budowaniu trwałego zainteresowania cmentarzami żydowskimi w lokalnej społeczności, w szczególności wśród nastolatków?

Przebieg lekcji

Tutaj zamieść wskazówki dla nauczycieli, którzy będą chcieli wykorzystać Twoją lekcję w swoich klasach. Uwzględnij następujące elementy:

1. Motywowanie uczniów. W jaki sposób zmotywujesz uczniów na początku lekcji? Jakiego ćwiczenia użyjesz na początku, aby ich zaangażować?

2. Lekcja

a. Opisz każdą część lekcji w taki sposób, aby inni mogli ją powtórzyć.

b. W każdej sekcji scenariusza zaznacz u góry, ile czasu powinno się przeznaczyć na daną część.

3. Zadanie podsumowujące. W jaki sposób ocenisz kompetencje uczniów, zrozumienie i/lub opanowanie umiejętności i wiedzy zdobytej podczas lekcji? Przykłady: projekt wizualny, zadanie pisemne, test itp.

III Reflection / Refleksje

Proszę opisać swoje doświadczenia i refleksje związane z prowadzeniem tej lekcji, używając poniższych pytań jako wskazówek:

- Jakie są Twoje przemyślenia po przeprowadzeniu tej lekcji?

-

Jakie masz zalecenia dla innych nauczycieli korzystających z Twojego scenariusza lekcji?

- Co dobrze działało?

- Co mógłbyś/mogłabyś zrobić inaczej następnym razem? Z jakimi wyzwaniami musiałeś/musiałaś się zmierzyć?

Jeśli masz pytania lub potrzebujesz wsparcia, prosimy o kontakt z koordynatorami krajowymi:

Croatia/ Chorwacja

Tomislav Šimić at tomislav.simic@hugokon.org Daniela Šterjova at sterjova@hotmail.com

Ukraine: / Ukraina

Andrii Koshelnyk at koshelnyk1986@gmail.com

Lithuania:/ Litwa

Gintare Liorancaite at gintare.liorancaite@gmail.com, Saulius Skucas: sauliuskucas@gmail.com

Poland:/ Polska

Ewa Arendarczyk at: ewa.arendarczyk@galiciajewishmuseum.org

Hungary: / Węgry

Sári Szilágyi at szilagyi@centropa.org

Georgia: / Gruzja

Teona Dalakishvili at teonadalak@gmail.com

Slovakia: / Słowacja

Dr. Jana Odrobiňáková at jana.odrobinakova@muzeumsnp.sk